

PLÁNOVÁNÍ PROTIRADIOTECHNICKÝCH OPATŘENÍ ŠTÁBEM VŠEVOJSKOVÉ ARMÁDY

Major Vladimír Řehák

Zavedení radiotechnických prostředků do armád mělo vliv nejen na změnu zbraní dosavadního typu, ale dalo i podklad k vývoji zbraní nového rázu. Zbraně založené na použití radiotechnických prostředků mají velký vliv na vedení boje i operace. Velká pohyblivost armád a dynamičnost operací si vynucují nepřetržité velení a těsnou součinnost všech druhů vojsk, což klade zvýšené požadavky na radiotechnické zabezpečení a na radiové spojení, které je hlavním a často jediným druhem spojení.

Velké množství radiotechnických prostředků, kterých používá nepřítel, ukazuje, že úspěch operací může mnohdy záviset na možnosti zabránit nepříteli v použití těchto prostředků.

Způsob protiradiotechnické činnosti bude závislý na zámyslu operace, na množství prostředků a na situaci, ale vždy je nutno při plánování vycházet z těchto zásad:

- plánování protiradiotechnické činnosti provádět v souladu s plánem operace,
- všechna opatření sladit a centralisovaně řídit,
- sil a prostředků použít soustředěně na hlavním směru a s překvapením v rozhodujících momentech operace.

Plánování a provádění protiradiotechnických opatření na stupni armády řeší:

- otázky radiového rušení pozemních stanic a součinnostního spojení s letcem,
- rušení radiolokačních prostředků nepřátelského letectva (palubních radiolokačních zaměřovačů bombardovacího letectva),
- rušení radiolokátorů průzkumu pozemních cílů a zjišťování palebných postavení,
- umlčování a ničení radiotechnických prostředků nepřítele dělostřelctvem a letectvem,
- protiradiotechnické maskování.

Nezmiňuji se o rušení spojení nepřátelského letectva, rušení navigačních systémů a ovládacích systémů řízených střel, což je předmětem opatření prováděných štábem letecké armády a frontu.

Armádní úkoly plní jednak speciální protiradiotechnické útvary, jednak bojové jednotky.

Vševojsková armáda nemá vlastní organické protiradiotechnické útvary. Ty jí bývají přidělovány velitelem frontu jako posilový prostředek podle úkolů.

Armádě může být přiděleno:

- 1 až 2 protiradiové prapory,
- 1 až 2 protiradiolokační prapory,
- speciální ženijní jednotky protiradiolokačního maskování.

Protiradiové útvary se podřizují náčelníkovi spojení, protiradiolokační útvary náčelníkovi PVO.

Protiradiové útvary vytvářejí armádní protiradiovou skupinu, která se skládá

- ze štábu,
- z jednoho nebo více rušicích uzlů,
- z jednoho nebo více uzlů průzkumu a navedení,
- ze zaměřovací základny a
- ze spojovacího uzlu.

Armádní protiradiová skupina bývá zpravidla umístěna na třetím postavení (10 až 15 km od předního okraje). Z prostředků VKV vytváří podskupiny, které se rozmisťují v prostoru třetího zákopu (1,5 až 3 km). Při volbě místa je nutno počítat s jedním až dvěma záložními prostory.

Úkolem této skupiny je provádět průzkum a zjišťování nepřátelských radiových stanic velitelských a součinnostních radiových sítí a v souhlase s plánem rušení spojení nepřítele provádět jejich rušení.

Protiradiolokační útvary se zasazují k ochraně nejdůležitějších armádních objektů vhodných pro účinné bombardování nepřátelským letectvem. Cílem jejich činnosti je snížit účinnost leteckých úderů nepřítele. Zahlušením radiolokačních bombardovacích zaměřovačů přinutit nepřátelské letectvo provést bombardování na plochu a tím dosáhnout nepřesnosti 2 až 3 km a více.

Tvar vyřazovací charakteristiky radiolokačních rušičů ve vertikální rovině způsobuje, že při uvažované výšce náletu 6 až 8 km není prostor v okruhu 10 km účinně rušen. To podmiňuje rozmisťování rušičů ve vzdálenosti nejméně 10 km od chráněného objektu v opačném směru předpokládaného náletu nepřátelských letadel.

K zabezpečení jednoho bodového objektu (mostu a p.) je nutno nasadit asi jednu rotu rušičů (9 přístrojů). Tato hodnota zabezpečuje objekt před současným náletem 9 skupin z libovolných směrů.

Ostatní prostředky protiradiotechnické činnosti jsou známy a nebudu se o nich zmiňovat. Chci jen upozornit, že při organizování protiradiolokačního maskování není nutné čekat na speciální odrážače, sítě a p. Maskování bojové techniky, komunikací a jiných objektů může se provádět z materiálu, který je vždy k dispozici. Tak na příklad větve, vlhká sláma, seno, hlína, vrstva sněhu účinně zabraňují radiolokačnímu průzkumu.

Štáb vševojskové armády přistupuje k plánování protiradiotechnického opatření na základě těchto podkladů:

1. Směrnice velitele frontu pro protiradiotechnická opatření, kde jsou zpravidla stanoveny:

- hlavní úkoly protiradiotechnických opatření,
- síly a prostředky přidělené armádě velitelem frontu pro operaci,
- prostředky frontu působící v pásmu armády a ráz jejich činnosti,
- výsledky radiotechnického průzkumu a frekvence, na kterých je zakázáno rušit.

2. Rozhodnutí velitele armády, zejména sestava, hlavní směr bojové činnosti a použití zbraní hromadného ničení usměrní časové i prostorové použití vlastních prostředků.

3. Směrnice náčelníka štábu pro přeskupení, které budou mít vliv na použití radiotechnických prostředků v přípravném období.

4. Hlavní údaje pro organisaci součinnosti, z kterých je patrný zámysl vedení boje (operace).

Pro plánování a řízení protiradiotechnických opatření pořizují se tyto dokumenty:

- zpráva náčelníka operačního oddělení (náčelníka štábu) s návrhem na rozhodnutí o způsobu provádění protiradiotechnických opatření,
- plán protiradiotechnických opatření armády,
- plán rušení radiového spojení nepřítele,
- bojová nařízení pro vykonavatele (výpisy z plánů).

Zpráva náčelníka operačního oddělení se zpracovává ihned, jakmile dojdou směrnice velitele frontu. V ní se navrhuje veliteli armády, na co zaměřit hlavní pozornost protiradiotechnických opatření po jednotlivých obdobích operace, jak rozdělit síly a prostředky, prostorové a časové plnění úkolů a informuje se o opatřeních, která provádí v pásmu armády front.

Tato zpráva může být zpracována graficky, ale výhodnější (rychlejší) je forma textová. Může být sestavena podle těchto bodů:

1. Úkoly protiradiotechnických opatření

V tomto bodu je nutno uvést úkoly stanovené velitelem frontu, jakož i úkoly, které je nutno zabezpečit s hlediska plnění úkolů armády.

2. Síly a prostředky, které jsou podle směrnic velitele frontu přiděleny, které máme celkem k dispozici, a návrh na jejich rozdělení.

Při nedostatku prostředků návrh na využití improvizovaných prostředků (kořistního materiálu) nebo stálých zařízení, která jsou v pásmu armády.

3. Plnění úkolů protiradiotechnických opatření po obdobích.

Tu třeba uvést v časovém sledu plnění jednotlivých úkolů po druzích vojsk. Stanovení úkolu bude záviset na technických možnostech vlastních prostředků, ale i na rázu terénu a ovšem na konkrétních úkolech armády.

4. V závěru zdůraznit, na co položit hlavní důraz, které objekty ničit nebo umlčet palbou dělostřelectva a letectva, na co zaměřit průzkum a požadavky na velitele frontu.

Takto zpracovaná zpráva, po schválení velitelem armády, podstatně usnadňuje práci na plánu protiradiotechnických opatření. Tento plán, je-li zpracovatel zručnějším kreslíčem, je výhodnější zpracovat graficky. Grafické zpracování usnadňuje veliteli neustálý přehled o prostředcích a opatřeních a umožňuje neustálé doplňování v průběhu operace podle situace.

Jeho zpracování řídí důstojník operačního oddělení za spolupráce určených důstojníků spojovacího oddělení, PVO, ženijního vojska, velitelství dělostřelectva a představitelů letectva. Je nutná i součinnost s oddělením průzkumu, aby všech získaných zpráv o radiotechnických prostředcích nepřítele bylo plně využito. Nejvýhodnější se ukázalo práci organisovat tak, že důstojník operačního oddělení zahájí práci sám a pak si postupně volá jednotlivé důstojníky a řeší s nimi jednotlivé dílčí otázky po odbornosti.

Hlavní úkoly, které je nutno upřesnit:

s důstojníkem spojovacího vojska:

- umístění armádní protiradiové skupiny a předsunuté skupiny (skupin) v terénu, záložní prostory a prostory rozmístění po přemístění v průběhu operace,
- objekty rušení po obdobích, dobu rušení a dosah účinnosti vlastních prostředků,
- umístění a provoz klamných rušičů,
- rozdělení prostředků do skupin a zálohy,
- využití civilních rozhlasových stanic,
- úkoly radiového průzkumu,
- na kterých frekvencích je zakázáno rušit;

s důstojníkem PVO:

- objekty a doba ochrany,
- signály k zahájení ukončení rušení,
- rozmístění protiradiolokační skupiny obdobně jako u protiradiové skupiny,
- způsob přemístění protiradiolokační skupiny,
- čáry, od kterých zahájit rušení nepřátelských radiolokačních zaměřovačů bombardovacího letectva;

s důstojníkem ženijního vojska:

- protiradiolokační maskování prostorů soustředění vojsk, pochodových os a přeprav,
- vytváření klamných soustředění jednotek a klamných přesunů;

s důstojníkem dělostřelectva:

- průzkum a ničení radiolokačních prostředků pozemního dělostřelectva a ničení určených radiových a radiolokačních prostředků, které jsou v dostřelu armádního dělostřelectva,
- použití protiradiolokačního střeliva;

s představitelem letectva:

- objekty ničení radiotechnických prostředků.

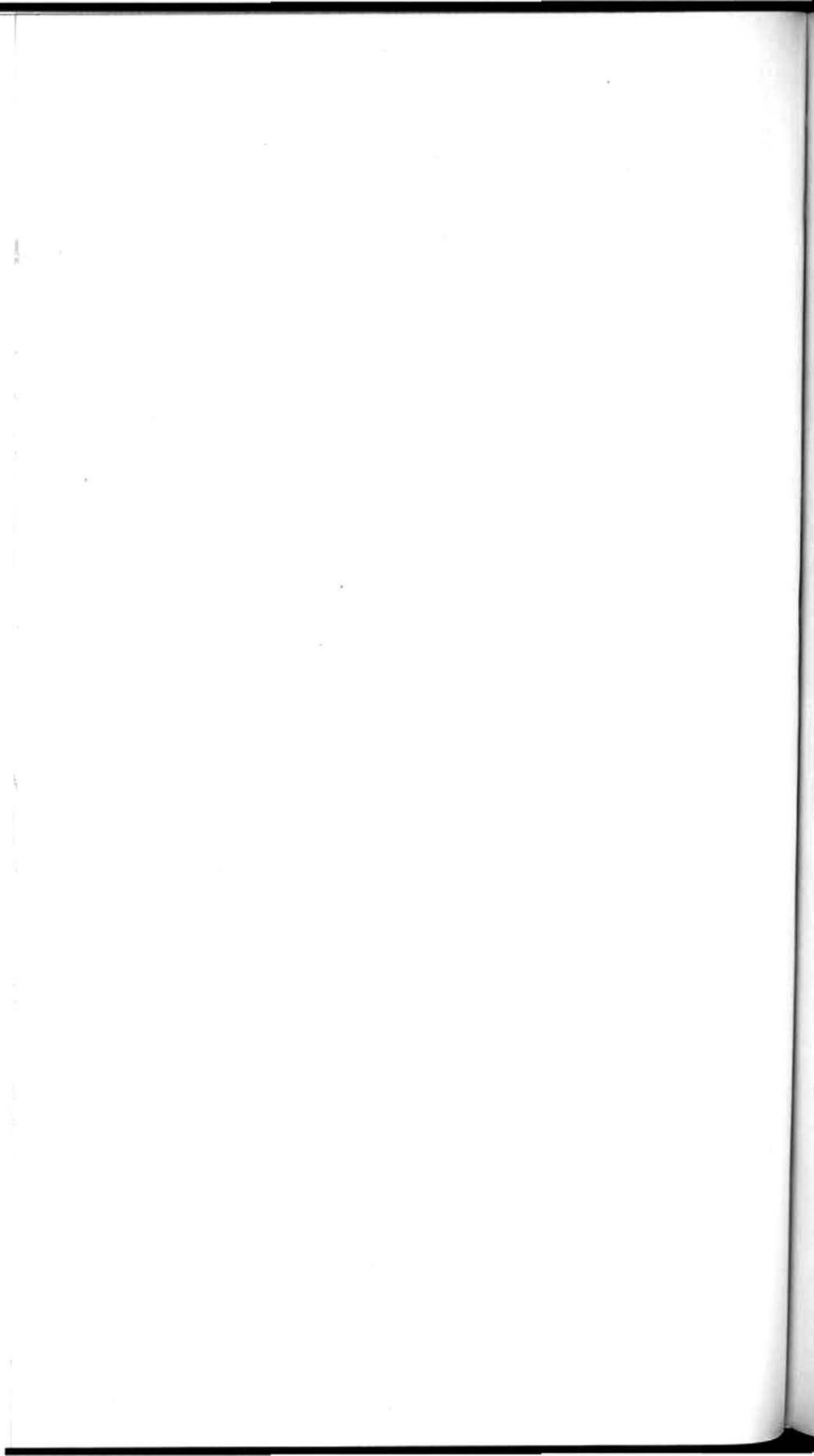
Je výhodné vyřešené otázky zakreslovat ihned do map, a co není možné graficky znázornit, napsat ve formě tabulek na mapu. Nejrychlejší způsob je napsat tabulky na stroji a na mapu je přilepit.

Z vševojskové situace je nutné zakreslit jen

- pásmo činnosti armády,
- v hrubých rysech sestavu,
- bližší a další úkol armády a
- epicentra plánovaných atomových pum.

Plán je vnitřním dokumentem štábu. Podepisuje jej náčelník štábu armády a náčelník operačního oddělení, schvaluje velitel armády. Možný způsob zpracování grafického i písemného plánu uvádím v příloze.

Na základě úkolů stanovených plánem protiradiotechnického zabezpečení radiovému rušení zpracovává náčelník spojení plán rušení radiového spojení nepřítele.

Tento plán zpracovává se písemně. Obsahuje

- úkoly protiradiové činnosti po dnech operace,
- rušené objekty,
- složení skupin a jejich vybavení materiálem,
- přidělené objekty, čas a dobu trvání rušení,
- úkoly radiového průzkumu,
- přehled zakázaných frekvencí,
- údaje pro klamný provoz,
- signály k zahájení, ukončení nebo přerušení spojení.

Tento plán podepisuje náčelník spojení armády, viduje náčelník operačního oddělení a schvaluje náčelník štábu. Příkládá se jako součást k plánu protiradiotechnických opatření.

Ostatní náčelníci druhů vojsk zvláštní plány protiradiotechnických opatření nezpracovávají, ale úkoly stanovené jim v plánu protiradiotechnických opatření armády plánují v plánech PVO, ženíjního zabezpečení a použití dělostřelectva a vydávají vykonavatelům bojová nařízení. Prováděcí plány se zpracovávají u protiradiotechnických útvarů.

Závěrem chci zdůraznit, že protiradiotechnická opatření jsou součástí operačního a bojového zabezpečení a jejich řízení je povinností velitelů a štábů. Je proto nutné, aby nejen odborní náčelníci, ale i vševojskoví velitelé a štáby věnovali těmto novým otázkám zvýšenou pozornost, rozšířili studiem této nové látky svůj odborný rozhled a byli schopni organizačně plně využít nové techniky zaváděné do naší armády.